

МІЖНАРОДНЕ ПУБЛІЧНЕ ПРАВО

Надія Максименцева,
доктор юридичних наук,
доцент кафедри парламентаризму
Навчально-наукового інституту
публічного адміністрування та державної служби
Київського національного університету
імені Тараса Шевченка
ORCID: 0000-0001-7774-1948

DOI 10.32782/2306-9082/2023-49-6

УДК 341.1./8

Міжнародно-правовий механізм забезпечення продовольчої безпеки в умовах глобалізаційних викликів

Світ змінився наприкінці лютого 2022 року, коли російські війська атакували територію України та створили, у тому числі, загрозу продовольчої кризи у всьому світі, поставивши під удар найбільш бідні країни та країни, що розвиваються. Такі країни з року в рік залежали від продуктів харчування, в першу чергу, зернових, які поставляла Україна.

Займаючи провідне становище на ринку сільськогосподарської продукції у світі наша держава, з одного боку, гарантувала продовольчу безпеку і стабільне забезпечення у цій сфері багатьом державам світу, тримаючи доступну ціну на якісні і необхідні продукти, а з іншого боку, формувала засади глобальної безпеки та стабільності у світі, знижуючи ризики військових конфліктів та збройних зіткнень, які виникають через нестачу такого життєважливого та історично первинно необхідного ресурсу як хліб та інші продукти харчування.

Говорячи про продовольчу безпеку як частину міжнародної безпеки сьогодні постають виклики недопущення голоду та потреб життєзабезпечення людей у всьому світі. Подолання голоду є ціллю стійкого розвитку і потребує консолідованих заходів всіх держав, особливо в умовах сучасних загроз.

Що ж в собі містить поняття «продовольча безпека»? Відповідно до положень Римської декларації з продовольчої безпеки від 2009 року продовольча безпека існує, коли всі люди завжди мають фізичний, соціальний та економічний доступ до достатньої кількості безпечного та поживного продовольства для задоволення своїх дієтичних потреб і харчових уподобань для ведення активного та здорового життя [1].

Виходимо з того, що забезпечення продовольчої безпеки є історично важливими кроками і більшість революцій, повстань та війн підіймались саме через нестачу їжі або фактичного голоду більшої частини населення за

несправедливого розподілу тих самих продовольчих ресурсів в інтересах заможної та правлячої «верхівки» або ситуації геноциду та «штучного» голоду, коли продукти харчування просто відбирались (наприклад: 30-роки на території України). Отже можемо виокремити фактично перший фактор, який провокує кризи продовольчої безпеки в історичній ретроспективі – це нераціональний або несправедливий розподіл продовольчих ресурсів.

Другим фактором можна зазначити порушення світових систем забезпечення продовольчої безпеки, що стало надзвичайно актуальним в умовах воєнної агресії на території України та неможливість транспортування продуктів харчування у держави, продовольча безпека яких безпосередньо залежала від поставок українських продуктів. Так Україна є важливим гравцем на міжнародному ринку зерна, одним з гарантів продовольчої безпеки в світі. За результатами 2019/2020 маркетингового року в сукупності за обсягом експорту всіх зернових культур Україна стала «срібними призерами», пропустивши вперед лише США» [2].

Аналіз останніх досліджень і публікацій, в яких започатковано розв'язання даної проблеми, говорить про надзвичайну велику увагу з боку ООН та міжнародного співтовариства до проблем продовольчої безпеки. Саме останні їх дослідження і стали підґрунтям до подальших пошуків. Так за останніми даними, наданими заступником Генсека ООН, світ зіткнувся з найбільшою продовольчою кризою в сучасній історії. У всьому світі понад 222 мільйони людей не знають, коли вони зможуть знову поїсти і чи зможуть узагалі. При цьому, 45 мільйонів людей уже перебувають на межі голоду, до того ж більшість із них – жінки та діти. У відповідь на надзвичайну ситуацію, що склалася у світі, Генеральний секретар ООН оголосив про виділення безпрецедентних

250 мільйонів доларів із надзвичайного фонду ООН» [3].

Умови, які призводять до такої ситуації, на думку ООН, є вибухо-небезпечне поєднання конфліктів, регіональної нестабільності та наслідків зміни клімату. Якщо не змінити нашу стратегію і тактику, і не знайти ефективнішого способу вирішувати завдання, які стоять перед нами, мільйони людей поповнять лави тих, хто страждає від голоду, а місця, які вони кличуть своїм домом, стануть ще небезпечнішими. ООН визначає три основні причини загострення ситуації: по-перше, старі війни не закінчуються, коли починаються нові. Конфлікти набувають зтяжнього характеру. По-друге, кліматична надзвичайна ситуація найсильніше б'є по найуразливіших верствах населення. Ми перебуваємо в постійній гонці, намагаючись хоч якось пом'якшити наслідки зміни клімату. По-третє, економічний колапс, спричинений спочатку шоком від COVID-19, а потім війною в Україні, підштовхує мільйони людей до краю прірви» [4].

Виділення невирішених раніше частин загальної проблеми, яким присвячується означена стаття, полягає у комплексному осмисленні питань забезпечення продовольчої безпеки в умовах, коли ситуація у сфері забезпечення міжнародної безпеки у 2022–2023 роках є надзвичайно гострою і потребує термінових дій.

Завданням дослідження є визначення та вивчення міжнародно-правового механізму забезпечення продовольчої безпеки та його елементів у світі в умовах глобальних викликів, які постали сьогодні.

Так, на нашу думку, до елементів такого механізму доцільно віднести 4 елементи, а саме: а) інституційна складова, тобто органи, які здійснюють повноваження щодо створення умов та можливостей дотримання продовольчої безпеки та залучення до цієї

системи всіх держав світу; б) визначення об'єктного складу, тобто переліку продуктів харчування, які є життєво-необхідними, встановлення цін на них; в) нормативно-правове регулювання їх діяльності та г) безпосередньо зміст правовідносин.

Інституційне регулювання здійснюється на всіх рівнях, тобто міжнародному, регіональному та національному на рівні кожної держави. Так зі створенням у 1945 році Організації об'єднаних націй (далі – ООН) окремо було створено її орган FAO (Food and Agricultural Organization) (далі – FAO) основним повноваженням якого стало саме подолання продовольчої безпеки. Ціллю діяльності організації є забезпечення продовольчої безпеки для всіх і гарантування регулярного доступ населення до високоякісної їжі. Членами є 195 країн (194 країни та Європейський союз), при цьому FAO працює в більш ніж 130 країнах світу [5].

На європейському рівні окрім керівних органів ЄС відповідно до Директиви 178/2002 створено окремий орган у сфері безпеки харчових продуктів та забезпечення продовольчої безпеки European food safety authority (EFSA). У свою чергу, на національному рівні кожна держава засновує окремий відповідальний орган, яким в Україні, зокрема, є Міністерство аграрної політики та продовольства України та його органи на місцях.

Другим елементом є об'єктний склад, тобто напрямки, які регулює продовольча безпека: а) забезпечення продуктами харчування; б) інформація про генетичні коди рослин в умовах глобального потепління та загрози вимирання окремих видів; в) постачання сільгосп добрив, які є так само стратегічно необхідними для вирощування врожаїв по всьому світу; г) збереження земель, ґрунтів, лісів, водних ресурсів, біорізноманіття тощо як елементів продовольчої безпеки;

д) безпечність продуктів харчування та відповідності вимогам здорового харчування та споживної якості.

Доцільно зазначити, що кожна категорія сільгосппродукції має окреме регулювання в залежності від рівня необхідного споживання та соціальної значності у тій чи іншій державі. Так відповідно до даних, викладених у доповіді «Харчування та продовольчі системи», зробленому FAO, державам у співпраці з відповідними зацікавленими сторонами слід, у тому числі, визнати розмаїття продовольчих систем (традиційних, змішаних, сучасних) і розробляти заходи політики та програми з урахуванням контексту, що забезпечують співіснування різних продовольчих систем і моделей харчування [6]. Отже окремою характерною ознакою можна визнати обов'язковість врахування культури місцевого традиційного харчування та необхідність її врахування під час складання кошику споживання кожної країни.

Крім того, у світі створено світовий банк даних генетичних кодів сільськогосподарських рослин на випадок їх вимирання чи надзвичайних ситуацій, природних катаклізмів, що можуть статися із планетою [7].

Третім елементом механізму забезпечення продовольчої безпеки є міжнародне нормативно-правове регулювання і такими документами у цій сфері можна визнати Всесвітню декларацію про ліквідацію голоду та недоїдання від 06.11.1974 [8], Конвенцію про надання продовольчої допомоги від 1999 року [9], Декларацію Всесвітнього саміту з продовольчої безпеки від 2009 року [10], а також Резолюцію ООН «Перетворення нашого світу: Порядок денний у сфері сталого розвитку на період до 2030 року», прийняту ООН у 2015 році та інші міжнародні нормативно-правові акти.

Отже, відповідно до п. 1 Конвенції про надання продовольчої допомоги від 1999 року головним напрямком

встановлення продовольчої безпеки визначено право кожного чоловіка, жінки і дитини володіти невід'ємним правом бути вільними від голоду і недоїдання для повного розвитку і збереження своїх фізичних і розумових здібностей. Сучасне суспільство вже володіє достатніми ресурсами, організаційними можливостями, технікою і, отже, в змозі досягти цієї мети. Відповідно, ліквідація голоду є спільним обов'язком усіх країн міжнародного співтовариства, особливо розвинених країн і країн, здатних надавати допомогу [11].

Відповідно до норм вищевказаної Конвенції, створювалась система світової продовольчої безпеки, а саме у п. 12. вищезазначеної Конвенції передбачено обов'язок забезпечення наявності в будь-який час необхідних світових поставок основних продуктів харчування шляхом забезпечення відповідних запасів, включно з недоторканими запасами, співпраці всіх держав у цій сфері, а також резервування в тих випадках, коли це видається можливим, запасів або коштів для задоволення міжнародних надзвичайних потреб у продовольчих товарах.

Тобто головними ідеями було визначено право кожного на отримання належного рівня харчування та спільного обов'язку держав, особливо розвинених, долати такі загрози разом, а також створення глобальної системи продовольчої безпеки та встановлення співпраці всіх держав у цій сфері.

Окремо міжнародною спільнотою визначені заходи з боку розвинутих держав, які беруть на себе зобов'язання надавати допомогу державам, що її потребують, у визначеному еквіваленті. Такими заходами стали прийняття ряду Конвенцій про надання продовольчої допомоги від 1995 року, відповідно до якої кожна із держав-учасниць мала надавати допомогу у розмірі не менше 10 млн. т. та Конвенція про надання продовольчої допомоги

від 1999 року, де було визначено вже 20 млн. тон допомоги щорічно [12].

Проте безпосередньо шляхи врегулювання питань продовольчої безпеки визначені у Декларації Всесвітнього саміту з продовольчої безпеки від 2009 року, де в межах реалізації Цілей сталого розвитку до 2015 року встановлені 5 Римських принципів сталої глобальної продовольчої безпеки [13].

У подальшому діяльність ООН та FAO була спрямована на реалізацію заходів щодо досягнення Цілей стійкого розвитку і серед них Ціль 2 «Ліквідація голоду», яка полягає у забезпеченні продовольчої безпеки, поліпшенні харчування та сприяння сталому розвитку сільського господарства» [14].

Четвертим елементом механізму забезпечення продовольчої безпеки є зміст правовідносин у цій сфері і він на сьогодні, на нашу думку, стосується наступних напрямків вжиття заходів.

Отже змістом реалізації таких правовідносин можна визначити наступні заходи: а) реалізація права кожного на отримання достатнього рівня харчування для задоволення потреб життєдіяльності та отримання всіх поживних речовин для організму; б) створення (а на сьогодні це фактично перебудова) шляхів переміщення сільськогосподарської продукції; в) підтримання ефективної діяльності загальної світової системи продовольчої безпеки, в якій задіяні всі держави світу (одні з них є експортерами, інші імпортерами, окремі держави є державами-донорами, які беруть на себе зобов'язання надавати допомогу як фінансову, так і безпосередньо шляхом постачання продуктів харчування в якості допомоги); г) вжиття заходів до подолання війн, збройних конфліктів, надзвичайних ситуацій, що створюють загрози у сфері продовольчої безпеки.

Одним із напрямків подолання проблеми визначено забезпечення постачання зерна та укладення з цією

метою Міжнародних угод по зерну від 1949 року, від 1986 року та інших.

Так, наша держава займає вагомє місце в системі продовольчої безпеки і за даними Міністерства сільського господарства США в 2019-2020 МР в рейтингу найбільших експортерів зернових Україна посіла 2 місце за обсягом поставок ячменя, 4 – по кукурудзі, 5 – по пшениці [15].

У 1995 прийнята Міжнародна угода по зерну, до якої Україна приєдналась у 2007 році, яка складається з Конвенції про торгівлю зерном 1995 року й Конвенції про надання продовольчої допомоги 1995 року [16].

Україна є членом-експортером за цією угодою і фактично посідала до війни третє місце у світі за обсягами експорту зернових та належить до найбільших світових виробників цієї сировини, а отже і відіграє значну роль у забезпеченні глобальної продовольчої безпеки. Чому це так важливо? На нашу думку, відсутність довоєнного обсягу українських зернових, з одного боку, створює загрози недопостачання потрібного у світі обсягу, а з іншого боку, зменшує здатність бідних країн задовільнити свої потреби у постачанні через відносно дешеву вартість українського зерна, яка є більш дешевим, ніж американське або європейське, тому навіть вирощення більшої кількості дорогого зерна може не вирішити питання продовольчої кризи. Тому саме від зернових з України та росії залежить стан продовольчої безпеки та загрози голоду у бідних державах.

У цьому контексті потрібно зазначити про «Чорноморську ініціативу ООН» та укладення у липні 2022 року зернової угоди «Ініціатива щодо безпечного транспортування зерна та продуктів харчування із портів України», яка на сьогодні є продовженою (березень 2023 року) [17]. Вона передбачає визначення гуманітарного безпечного коридору для українських кораблів, які мають право перевозити виключно

продукти харчування під контролем ООН до портів Туреччини для подальшого транспортування.

Отже на сьогодні склалась кризова ситуація у сфері забезпечення продовольчої безпеки і аналізуючи різні документи ООН та FAO, можна виділити наступні шляхи, які запропоновані для вирішення загрози, яка склалась: а) продовження зернової угоди та забезпечення гуманітарних коридорів для переміщення продовольчої продукції з портів України; б) регулювання обсягу вивезення зернових та, головне, мінеральних добрив для сільського господарства; в) розширення посівних площ в різних країнах світу для підвищення кількості зернової продукції майбутнього врожаю; г) підвищення вимог до створення резервних фондів та обсягів зберігання для забезпечення запасів сільськогосподарської продукції; д) надання фінансової допомоги бідним країнам та країнам, що розвиваються, з метою забезпечення населення необхідними стратегічними продуктами харчування та інші заходи; е) вжиття заходів до оздоровлення ґрунтових покривів, підвищення їх родючості, оновлення лісових ресурсів, біорізноманіття та водних ресурсів та інші заходи; ж) розвиток технологій сільського господарства.

Потрібно зазначити і про виклики, які породжує продовольча небезпека та загроза голоду. До них, на нашу думку, можна віднести наступні: а) підвищення міграційної активності людей, які змушені лишати свої домівки та шукати джерел для виживання у інших країнах; б) зміна та додаткове навантаження на ринки праці інших держав через підвищення кількості працівників; в) підвищення рівня криміногенної ситуації у світі через наявність людей, які не можуть знайти засоби виживання та змушені заробляти кримінальним шляхом; г) загроза глобальному здоров'ю через наявність великої кількості людей, які

змушені переїжджати та жити в умовах, що не відповідають санітарним вимогам, відсутність фінансової можливості користування медичною допомогою; д) загроза економічних зв'язкам, які постійно змінюються через впливи зовнішніх факторів та потреби перебудови глобальних ринків як споживання, так і забезпечення; е) девальвація валют, обвал національних економік та підвищення нестабільності в регіоні, повстань та збройних конфліктів; є) загроза світової безпеки, яка через загострення ситуації може призвести до розв'язання світових війн за продовольчий ресурс та території, придатні до життя та вирощування сільськогосподарської продукції; ж) поступове вимирання людства через відсутність належного повноцінного харчування вагітних, дитячої смертності, вроджених вад та хвороб.

Отже бачимо наскільки важливо терміново та ефективно вирішувати ситуацію із подоланням загрози продовольчої безпеки і першим кроком тут має бути зупинення війн та збройних конфліктів та налагодження належного рівня постачання продуктів харчування за прийнятними цінами, доступні для бідних держав та таких, що розвиваються.

Можемо констатувати, що на сьогодні сформований механізм забезпечення продовольчої безпеки, який полягає у наявності наступних елементів: 1. Інституційна система забезпечення представлена на міжнародному, регіональному та національному рівнях. 2. Об'єктами продовольчої безпеки виступають продукти харчування

та ніші напрямки у цій сфері. 3. Міжнародно-правове забезпечення 4. Зміст правовідносин: а) реалізація права кожного на отримання належного рівня харчування як для задоволення первинних потреб у споживних речовинах, так і їх змістовне наповнення вітамінами, мінералами відповідно до потреб організму; б) створення безпечних, дієвих та низько затратних шляхів транспортування сільськогосподарської продукції з метою як наповнення ринків, так і тримання прийнятної для більшості держав ціни на продукти харчування; в) утримання загальної світової системи продовольчої безпеки, в якій кожна держава здійснює свою функцію: експортера, держави-донора, імпортера; г) вжиття заходів до подолання війн, збройних конфліктів, надзвичайних ситуацій, з метою надання можливості ефективно та безпечно вирощувати, застосовувати всі необхідні добрива за технологією, транспортувати та продавати за доступними для всіх держав цінами вироблену сільськогосподарську продукцію.

Подальші напрямки дослідження якраз і мають полягати у пошуку оптимальної моделі взаємодії держав щодо подолання конфліктів, економічного розвитку та застосування сучасних технологій максимального збереження навколишнього середовища та отримання, при цьому, більшої кількості сільськогосподарської продукції та вироблення механізмів дієвої відповідальності до держав, які порушують міжнародні норми у сфері забезпечення продовольчої безпеки.

Список використаних джерел

1. Декларація Всесвітнього саміту з продовольчої безпеки від 2009 року. URL: https://www.un.org/ru/documents/decl_conv/declarations/summit2009_declaration.shtml
2. Виступ заступника міністра розвитку економіки торгівлі та сільськогосподарства – торговий представник Тарас Качки на 52-й сесії Міжнародної ради по зерну. URL: <https://www.ukrinform.ua/rubric-economy/3176429-ukraina-stala-drugim-u-sviti-eksporterom-zerna.html>

3. https://news.un.org/ru/story/2023/02/1437812?utm_source=UN+News+-+Russian&utm_campaign=3c8c50e386-EMAIL_CAMPAIGN_2023_02_25_06_04&utm_medium=email&utm_term=0_6a23d2f3b7-3c8c50e386-%5BLIST_EMAIL_ID%5D
4. Девід Біслі «Шлях до миру починається із продовольчої безпеки». URL: <https://www.un.org/ru/41034>
5. Food and agricultural organization. URL: <https://www.fao.org/documents/card/en/>
6. Доповідь FAO «Харчування та продовольчі системи», березень 2021 року URL: <chrome-extension://efaidnbmninnbpcjpcgclclefindmkaj/https://www.fao.org/3/I7846RU/I7846ru.pdf>
7. Друга доповідь про стан генетичних ресурсів рослин для виробництва сільськогосподарства та лісових ресурсів. URL: <chrome-extension://efaidnbmninnbpcjpcgclclefindmkaj/https://www.fao.org/3/i1500r/i1500r.pdf>
8. Всесвітня декларація про ліквідацію голоду та недоїдання від 06.11.1974. URL: https://www.un.org/ru/documents/decl_conv/declarations/hunger.shtml
9. Конвенція про надання продовольчої допомоги 1999 року. URL: https://www.un.org/ru/documents/decl_conv/conventions/food_aid.shtml
10. Декларація Всесвітнього саміту з продовольчої безпеки від 2009 року, прийнята на Всесвітньому саміті з продовольчої безпеки (Рим, 16–18 листопада 2009 року) URL: https://www.un.org/ru/documents/decl_conv/declarations/summit2009_declaration.shtml
11. Всесвітня декларація про ліквідацію голоду та недоїдання від 06.11.1974. https://www.un.org/ru/documents/decl_conv/declarations/hunger.shtml
12. Конвенція про надання продовольчої допомоги від 1999 року. https://www.un.org/ru/documents/decl_conv/conventions/food_aid.shtml
13. Декларація Всесвітнього саміту з продовольчої безпеки від 2009 року, прийнята на Всесвітньому саміті з продовольчої безпеки (Рим, 16–18 листопада 2009 року). URL: https://www.un.org/ru/documents/decl_conv/declarations/summit2009_declaration.shtml
14. Резолюція ООН «Перетворення нашого світу: Порядок денний в області сталого розвитку на період до 2030 року», прийнятих ООН у 2015 році. URL: <https://www.un.org/sustainabledevelopment/ru/about/development-agenda/>
15. Виступ на 52-й сесії Міжнародної ради по зерну заступника міністра розвитку економіки торгівлі та сільськогосподарства – торговий представник Тарас Качка. URL: <https://www.ukrinform.ua/rubric-economy/3176429-ukraina-stala-drugim-u-svitieksporterom-zerna.html>
16. Міжнародна угода по зерну від 1995 року, ратифікована Законом України від 06.07.2010. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_i64#Text
17. Ініціатива щодо безпечного транспортування зерна та продуктів харчування із портів України», укладену у липні 2022 року та продовжену, у тому числі, у березні 2023 року. URL: <https://ukragroconsult.com/news/opublikovano-tekst-zernovoyi-ugody-pidpysanoyi-sogodni-v-stambuli/>
18. Всесвітня декларація про ліквідацію голоду та недоїдання від 06.11.1974 Всесвітньою продовольчою конференцією, скликаною відповідно до резолюції 3180 (XXVIII) Генеральної Асамблеї від 17 грудня 1973 року і ухвалена резолюцією 3348 (XXIX) Генеральної Асамблеї від 17 грудня 1974 року. URL: https://www.un.org/ru/documents/decl_conv/declarations/hunger.shtml
19. Конвенція про надання продовольчої допомоги 1999 року. URL: https://www.un.org/ru/documents/decl_conv/conventions/food_aid.shtml
20. Декларація Всесвітнього саміту з продовольчої безпеки від 2009 року, прийнята на Всесвітньому саміті з продовольчої безпеки (Рим, 16–18 листопада 2009 року). URL: https://www.un.org/ru/documents/decl_conv/declarations/summit2009_declaration.shtml

Максіменцева Н. О. Міжнародно-правовий механізм забезпечення продовольчої безпеки в умовах глобалізаційних викликів

Продовольча безпека та проблеми її забезпечення названі Організацією об'єднаних націй найгострішою проблемою сьогодення планети. У статті розкривається механізм міжнародного правового регулювання та його основні елементи із зазначенням проблематики реалізації кожного елементу сьогодні, в умовах збройної агресії та загострення економічної ситуації у світі.

На думку автора такий механізм являє собою сукупність наступних елементів: а) інституційна складова, тобто система органів, які здійснюють повноваження щодо створення умов та можливостей дотримання продовольчої безпеки та залучення до цієї системи всіх держав світу; б) визначення об'єктного складу, тобто переліку продуктів харчування, які є життєвонеобхідними, встановлення цін на них; в) нормативно-правове регулювання їх діяльності та г) безпосередньо зміст правовідносин.

Автором визначено наступний механізм та його складові елементи. По-перше, Інституційна система забезпечення представлена на міжнародному, регіональному та національному рівнях. При чому на міжнародному рівні такими органами є органи ООН і зокрема FAO. По-друге, об'єктами продовольчої безпеки виступають наступні елементи: а) забезпечення продуктами харчування; б) інформацію про генетичні коди рослин в умовах глобального потепління та загрози вимирання окремих видів; в) постачання сільгосп добрив, які є так само стратегічно необхідними для вирощування врожаїв по всьому світу; г) збереження земель, ґрунтів, лісів, водних ресурсів, біорізноманіття тощо як елементів продовольчої безпеки; д) безпечності продуктів харчування та відповідності вимогам здорового харчування та споживної якості. По-третє, міжнародне нормативно-правове забезпечення здійснюється Всесвітня декларація про ліквідацію голоду та недоїдання від 06.11.1974, Конвенція про надання продовольчої допомоги від 1999 року, Декларація Всесвітнього саміту з продовольчої безпеки від 2009 року, а також Резолюції ООН «Перетворення нашого світу: Порядок денний у сфері сталого розвитку на період до 2030 року», прийнята ООН у 2015 році та інші акти. По-четверте, змістом правовідносин та напрямками реалізації заходів мають стати наступні дії: а) реалізація права кожного на отримання належного рівня харчування; б) створення безпечних, дієвих та низько затратних шляхів транспортування сільськогосподарської продукції; в) утримання загальної світової системи продовольчої безпеки, в якій кожна держава здійснює свою функцію; г) вжиття заходів до стабілізації ситуації у світі.

Ключові слова: безпека, продовольча безпека, забезпечення безпеки, глобалізація, глобалізаційні виклики, світові загрози, міжнародне регулювання, міжнародні норми.

Maksimentseva N. International legal mechanism for ensuring food security in the context of globalization challenges

Food security and the problems of its provision are called by the United Nations the most acute problem of the planet today. The article reveals the mechanism of international legal regulation and its main elements, with an indication of the problems of implementation of each element today, in the context of armed aggression and worsening economic situation in the world.

According to the author, such a mechanism is a combination of the following elements: a) the institutional component, i.e. the system of bodies which exercise the authority to create conditions and opportunities for food security and involvement of all States of the world in this system; b) determination of the object composition, i.e. the list of foodstuffs which are vital, and setting of prices for them; c) legal regulation of their activities; and d) the content of legal relations.

The author identifies the following mechanism and its constituent elements. Firstly, the institutional system of provision is represented at the international, regional and national levels. At the international level, such bodies are the UN bodies and, in particular, the FAO. Second, the objects of food security are the following elements: a) food supply; b) information

on plant genetic codes in the context of global warming and the threat of extinction of certain species; c) supply of agricultural fertilizers, which are also strategically necessary for growing crops around the world; d) preservation of land, soil, forests, water resources, biodiversity, etc. as elements of food security; e) food safety and compliance with the requirements of healthy eating and consumer quality. Thirdly, international regulatory and legal support is provided by the World Declaration on the Eradication of Hunger and Malnutrition of 06.11.1974, the Food Aid Convention of 1999, the Declaration of the World Summit on Food Security of 2009, as well as the UN Resolutions «Transforming our World: The 2030 Agenda for Sustainable Development» adopted by the UN in 2015 and other acts. Fourthly, the content of legal relations and areas of implementation of measures should include the following actions: a) realization of the right of everyone to an adequate level of nutrition; b) creation of safe, efficient and low-cost ways of transportation of agricultural products; c) maintenance of the common global food security system in which each State performs its function; d) taking measures to stabilize the situation in the world.

Key words: security, food security, ensuring security, globalization, globalization challenges, global threats, international regulation, international norms.

